

Covid-19 i norsk äldreomsorg – systemiskt immunförsvar eller ren tur?

Mia Vabø

Forskningsinstituttet NOVA, Senter for Velferds
og Arbeidslivsforskning

ENDRE BUNNTEKST VIA MENYEN SETT INN -> TOPPTEKST/BUNNTEKST



Testade, infekterade, död

■ Norge ■ Danmark ■ Sverige

Testet

0 100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

Smittet

0 2 4 6 8 10 12 14 16

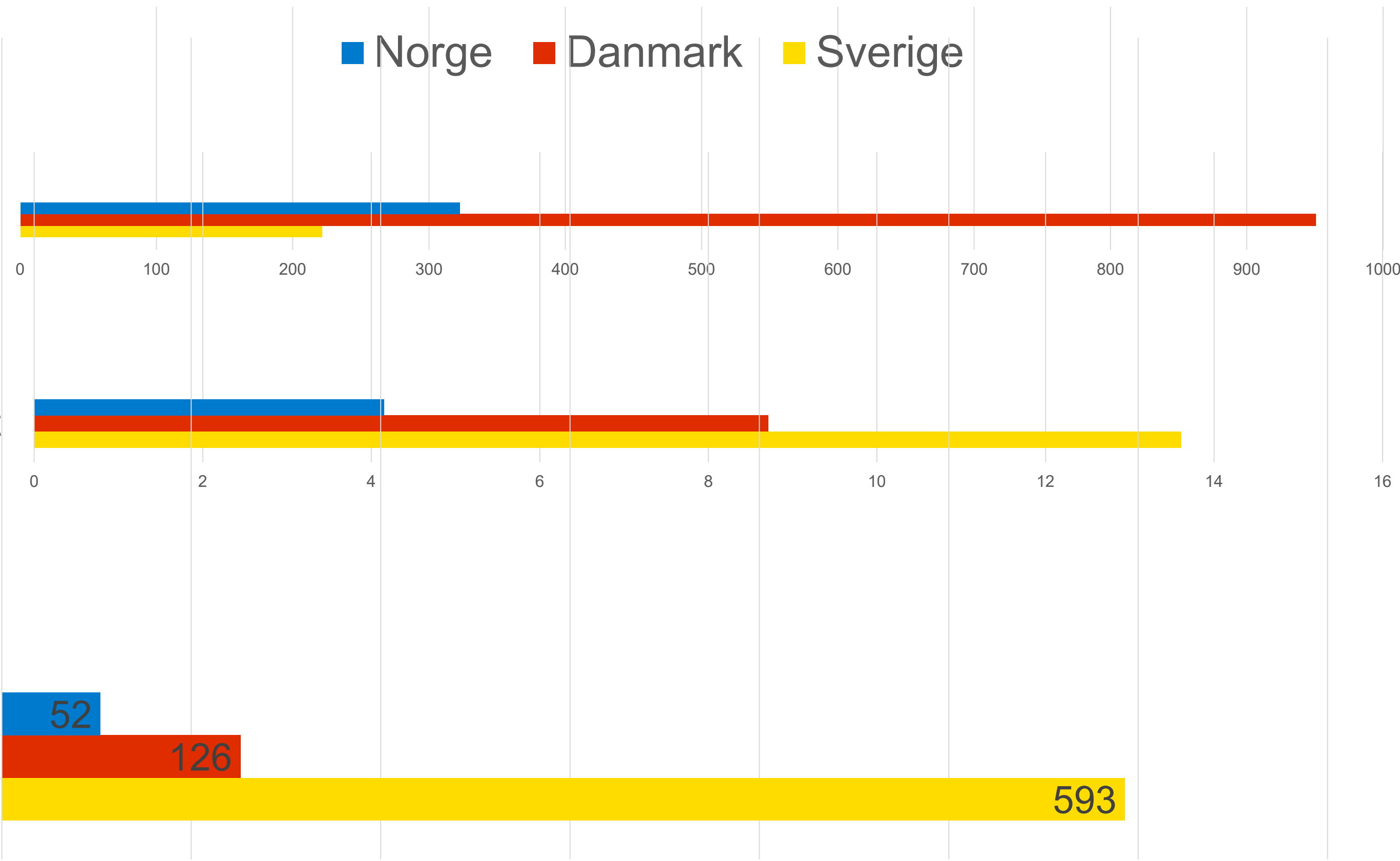
Døde

0 100 200 300 400 500 600 700

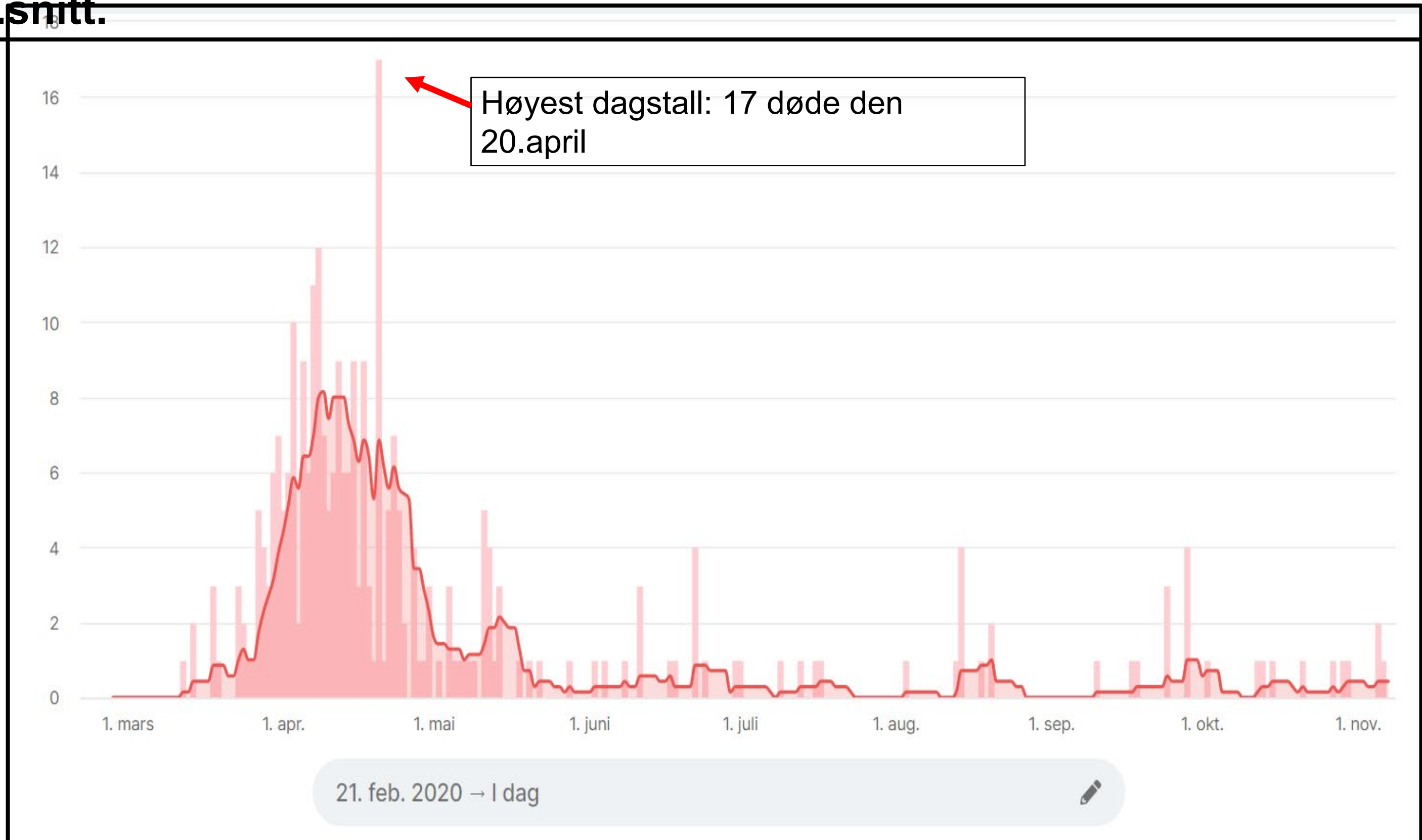
52

126

593



Norge: Covid-19-døde 12.mars-6.november. Søyler = antall pr. dato. Linje = 7-dagers gj.snitt.



Varför har Norge kommit så bra ut? Ren tur?



Den norska strategien – samhället i almenhet

12. mars: «avstängningsstrategi»:

Dagis / skolor / universitet, gym, frisör stängd.

Stränga karantänregler för inträde i landet

19. mars «Hytteförbud!»

Skydda små kommuner!!

20 april– 20 mai: «kontroll-strategi»

Gradvis öppnar dagis, skolor, frisör gym. Möjligt att åka till stugan!

Fortsatt strikta regler för inträdeskontroll / karantän.

10 mars – den första infekterade utan kend källa

11. mars WHO deklarerer pandemi

12. Mars första dödsfall

1. april – 99 på respirator

20. april - 40 på respirator

20. mai - 11 på respirator

20 juni - 4 på respirator

Kommunenenes TISK-strategi (kontrollstrategien)

- **T**esting
- **I**solering
- **S**mittesporing
- **K**arantene

Helse og omsorgs departementet

Folkehelseinstituttet

Helsedirektoratet

Statsforvalteren
(landshövding)

Kommunerna (N = 356) har stor frihet att anpassa sina hälso- och vårdtjänster till lokala förhållanden:

Allmänläkare

Akutvård

Sjukhem (lang tid) + «hälsohus» (kort-tid)

«Omsorgsboende»

Hemtjänster

Eldreomsorgen:

- **Sjukhem** (institution som måste ha sjuksköterska och läkare)
 - **Omsorgsboende** ("mellanliggande lösning") olika grad av bemanning
 - Hemtjänst
- Norsk eldreomsorg er **mer medikaliserad** enn i Sverige og Danmark. Betydligt fler sjuksköterskor (31% av vårdpersonalen i sjukhem)



Helsemyndighetene forbereder kommunene ...

*Pandemi-
planlegging
Nasjonale
faglige råd*
Publisert:
13.november
2019

Myndigheterna förberedar sig:

22 januari –information

30.januari- information

12. februari- innhente
kommunala planer for
infektionskontroll

1- 6 mars

- Specifik information / råd
- Träningsmaterial
- Personal / resor utomlands
- Besöksbegränsningar
- Info. om brist på utrustning for infektionskontroll

12.mars

- Reseförbud/personal
- Samordnad upphandling av utrustning for infektionskontroll

6. Mai

Regler och råd for besök på sjukhem

VG, 11 mars: Sykehjem-Norge i beredskap for coronavirus

Høy dødelighet blant eldre mennesker har fått alarmen til å gå på sykehjem landet rundt. Helsearbeidere er bekymret for lite smittevernutstyr og ber pårørende ta hensyn.

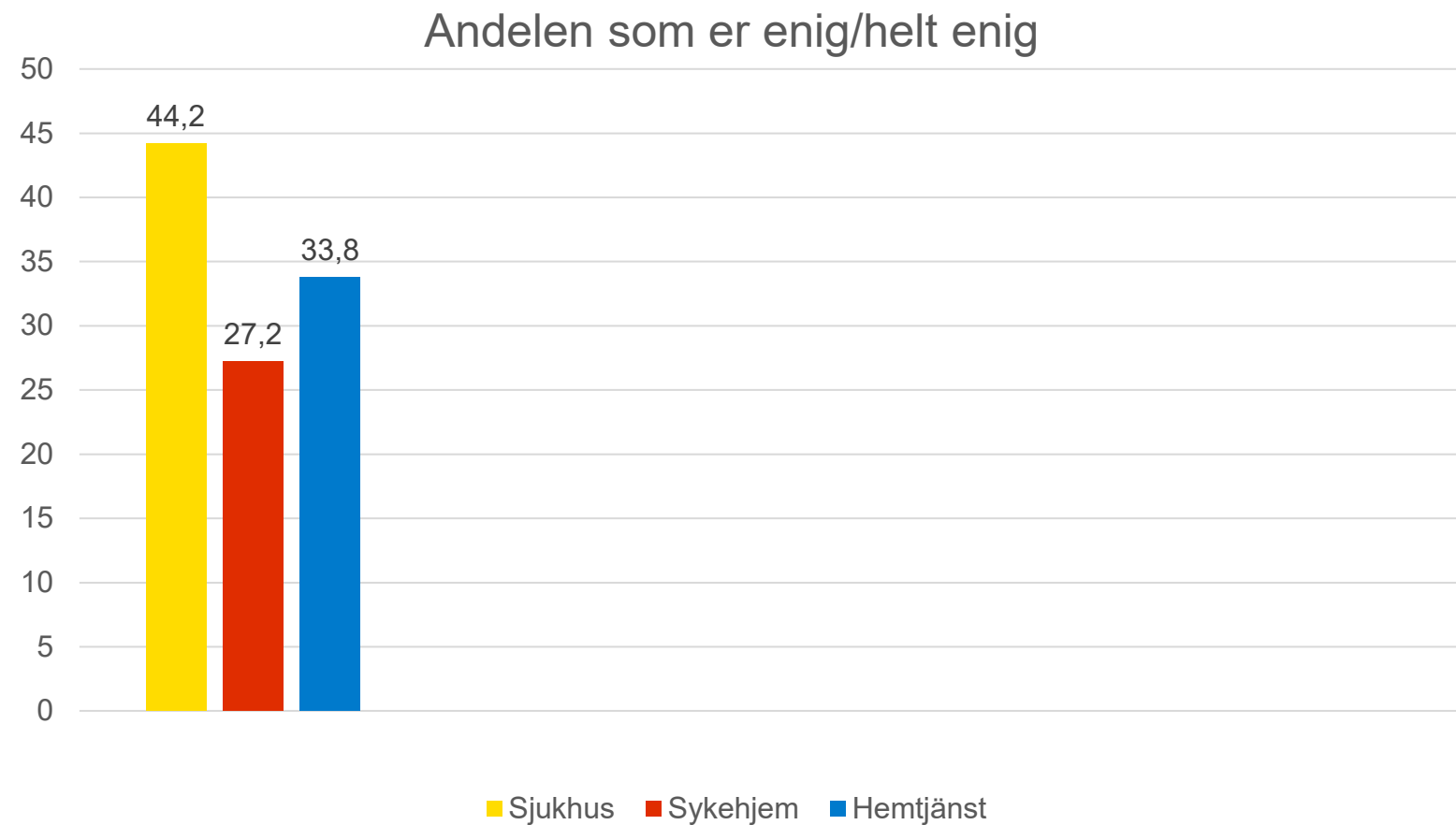


Ogynnsam arbetstid och dåliga anställningsvillkor

- Hög omsättning
- Många ersättare - ofta anlitade från andra länder för kortare perioder
- Äldreomsorg "fastnat" i en deltidsregim ...
- Hälsa- och sjukvårdspersonal måste "jaga" skift / kombinera flera skift och jobb
- Många utbildade (25% i sjukhem)
- Hög sjukfrånvaro (11,8%)
- Hög sjuknärvaro (øker med arbetspress)

Mars/ april brist på infektionsutrustning

”Min arbeidsplats har for nærvarande
tillræcklig tilgæng til infektionsutrustning »



”240 av landets 356 kommuner
rapporterade brist på infektionsutrustning i
slutet av mars och början av april. ”

Hesedirektoratet

Mange kritiske avisoppslag

Fagforbundet:

- Hver fjerde kommune mangler smittevernutstyr for ansatte i hjemmetjenesten.
- Hver femte mangler utstyret i sykehjemmene.

KS(kommuneforbundet)

- kommunene taper kampen om smittevernutstyret.

Infektionshandtering i sjukhem (93 avdelingsledere)

Något var bättre än vad skandalrapporterna hade sagt

- I 15 av de 16 avdelningarna där det fanns infektioner var det lätt att få utrustning
- Osäkerheten om brist på utrustning hade förbättrats under april...
- Det fanns i stort sett tydliga rutiner och tillräcklig testutrustning
- Endast en avdelning saknade utrustning för att leverera syre.
- **Bekymmer:**
- Svårt att följa "en meter-regeln".
- Svårt att förhindra att personalen arbetar på flera ställen
- Svårt att se till att rutiner följs vid varje skift
-

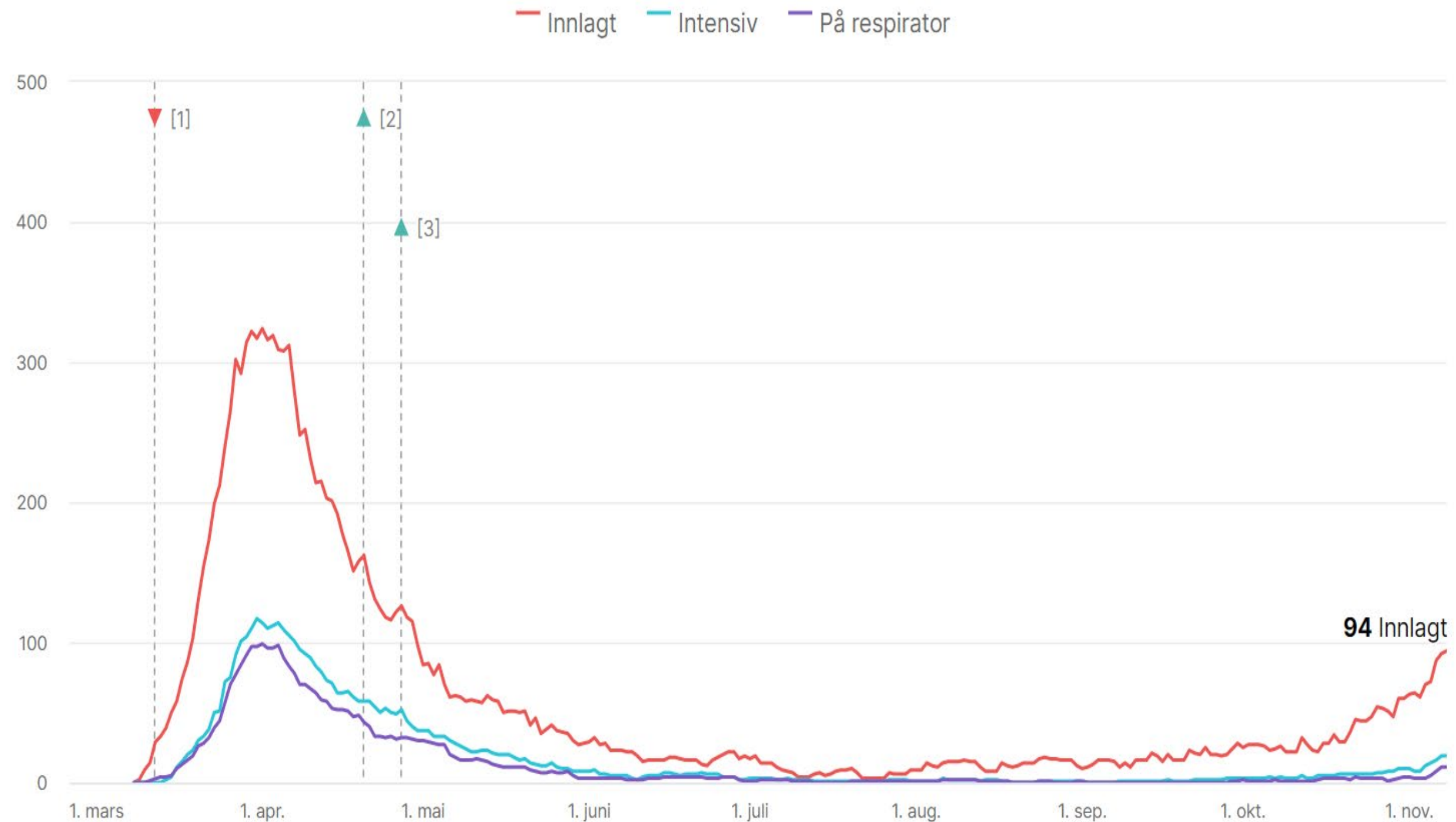
Infektionshantering i hemtjänsten (Helsetilsynet, 12-14 juni)

- Svårt att säkra extra personal i vissa kommuner
- Inte alla anställda har fått tillräcklig utbildning
- Det har varit brist på utrustning/ oro över brist på utrustning
- Anhöriga och äldre människor oroar sig för att personalen inte bär ansiktsmasker
- Nästan alla kommuner har minskat tjänsterbudandet

Utbrott i 3 vårdhem i Bergen (Tidsskriftet for den norske legeforening)

- 40 invånare - 37 med atypiska symtom
- 21 döda
- 1/3 aldrig utvecklade andningssymptom
- Infektionsspårning indikerar att de smittades av anställda i den presymptomatiska fasen

Norge: Covid-19-pasienter innlagt på sykehus mars-november: i alt, intensiv, respirator



25. feb. 2020 → I dag



Importsmitte - arbeidsinnvandring

«Koronavirus oppdaget om bord på 344 fly i Norge. Nå har 100 kommuner fått smitte fra Polen».

Aftenposten – 27 oktober



Hva nå?

Vi klarte oss gjennom sommeren



Hva når vinteren kommer?



ENDRE BUNNTEKST VIA MENYEN SETT INN -> TOPPTEKST/BUNNTEKST

•

Tack